Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 20.11.2013 www.osw.waw.pl

Rosyjski lotniskowiec dla Indii

Andrzej Wilk

16 listopada Rosja przekazała Indiom lotniskowiec Vikramaditya (przebudowany i gruntownie zmodernizowany na potrzeby Marynarki Wojennej Indii rosyjski Admirał Gorszkow). Dwa dni później w Moskwie odbyło się 13. posiedzenie rosyjsko-indyjskiej komisji międzyrządowej ds. współpracy wojskowo-technicznej. Po raz pierwszy rozmowy – wolne od problemu, jaki od blisko dwóch dekad stanowiła sprzedaż Indiom ww. lotniskowca – poświęcone zostały w większości wspólnym programom rozwoju nowych generacji uzbrojenia.

Komentarz

- Sprzedaż lotniskowca Indiom stanowiła najpoważniejszy pod względem technicznym, najbardziej długotrwały (od rozpoczęcia negocjacji minęło 19 lat) i – uwzględniając porozumienia dodatkowe (m.in. dostawy samolotów pokładowych) – najkosztowniejszy z rosyjskich kontraktów eksportowych (zawarte w 2004 roku umowy opiewały na 1,5 mld USD, ostateczne koszty oceniane są nawet na dwukrotność pierwotnej sumy). Główny problem od początku stanowiły rzeczywiste koszty przebudowy i modernizacji okrętu oraz ograniczone zdolności Rosji w zakresie budowy lotniskowców (w ZSRR były one budowane w Mikołajowie na Ukrainie). W 2007 roku doszło do przejściowego zerwania kontraktu, gdy okazało się, że przy terminie przekazania okrętu Indiom wyznaczonym na połowę 2008 roku prace *de facto* nie ruszyły z miejsca (mimo przekazania przez Indie połowy pierwotnej wartości kontraktu). Dla obu stron ukończenie i przekazanie lotniskowca stało się wówczas kwestią prestiżową, rzutującą na współpracę wojskowo-techniczną Rosji z Indiami, będącymi głównym odbiorcą rosyjskiego uzbrojenia. Równocześnie – mimo prowadzonej przez Indie polityki dywersyfikacji dostaw uzbrojenia – Rosja pozostaje głównym dostawcą broni dla armii indyjskiej (bezpośrednio i poprzez umowy licencyjne). Za utrzymaniem obecnego poziomu współpracy w perspektywie długookresowej przemawiają wspólnie realizowane projekty, m.in. samolotu bojowego V generacji.

- Przebudowa i modernizacja lotniskowca traktowana była przez Rosję jako poligon w zakresie wypracowania zdolności do budowy tej kategorii okrętów. W początkowym okresie prace prowadzone były metodą prób i błędów, co wywoływało irytację finansujących je Indii. Dopiero w roku 2010 Rosja zdecydowała się na pozyskanie *know-how* i sprowadzenie specjalistów z Ukrainy. Nabywając od Francji śmigłowcowce desantowe Mistral, Rosja pozyskała także przydatne w modernizacji Vikramadityi technologie budowy jednostek wielkokadłubowych (rufowa część pierwszego

rosyjskiego Mistrala zbudowana została w Petersburgu). Należy przyjąć, że obecnie Rosja dysponuje odpowiednim doświadczeniem i technologiami w zakresie budowy nowych lotniskowców dla własnej floty.

- Przekazanie lotniskowca Indiom niweluje przewagę, jaką uzyskały w regionie Chiny po wprowadzeniu do służby we wrześniu ub.r. lotniskowca Liaoning (ukończony w Chinach b. sowiecki Wariag, zakupiony od Ukrainy w 1998 roku przez firmę prywatną po cenie złomu z deklarowanym przeznaczeniem na centrum hotelarsko-rozrywkowe). Najprawdopodobniej wpłynie także na przyspieszenie wyścigu zbrojeń morskich w Azji, na zyski z którego liczy również Rosja, otwarta poza Indiami także na inne rynki regionu, głównie Wietnam.